Nouelle statute.

Ut statutorum cysterciensis ordinis [scrutatores] Incipit prologus nouellorum statutorum ord. cyst.
breuiam inueniat qui exoptat diffiniciones ipsius ordinis capituli generalis
ab anno domini m° cc° lxvi° quo diffinicionum libellus extitit compilatus usque ad
annum quinquagesimum sub eisdem titulis quibus continentur in eodem paucis necessariis additis
titulis et aliquibus augmentatis aliis uero ex causis omissis resecatis similibus collo
cate sunt sequentibus recollecte. Quia tamen plures rubrice in prima libelli distinc
tione continentur quibus similes in aliquibus subsequuntur propter conuenienciam earum omnium dicta dis
tinctio carte caruit videlicet et clementine remanet intacta non sub statuto
capituli comprehendendo sed tamen memoriam aliqualem faciendo de eisdem consimiliter ut
grauibus fastidium tepet. Ut in omnibus monasteriis ordinis habeantur transcripta priui Distinctio 2a
Omnibus abbatibus ordinis precipitur quatenus priuilegia ordinis omnia legia .a.
habeant et transcribi faciant et legant anno quolibet in capitulo ordinis cum libello
diffinicionum anni lxvi et precedentibus penis in eodem libello contentis. ¶ Abbates autem .b.
qui premissa priuilegia habere neglexerint uel transcribi facere stallum suum ingredi non
presumat donec habuerint ipsa priuilegia ut est dictum. Ut omnes presertim abbates
Abbatibus officialibus ceterisque personis ad tuicionem priuilegiorum intendant. .c.
ordinis uniuersis districte inhibetur ne dyocesanos aut alios qui super loca ordinis
procuraciones seu visitaciones asserunt se habere presumant quomodolibet in recipere contra for
ma priuilegiorum ordinis et tenorem. Immo si per dictos dyocesanos moniti
fuerint super hoc uel in aliquo molestati ad sedem apostolicam prouocent et appellent. Quicum
que uero contra formam predictam quicquam procuracionum recipere seu admittere presumpserit in
futuris tribus diebus unus eorum in pane et aqua primam sustineat leuius culpe. Ab
bates uero super hoc ueniam petant in capitulo generali ad ipsius arbitrium sentenciam de
bita puniendi. De modo et forma defendendi ordinis libertates.
Statuitur et ordinatur quod cetus primi abbates [illegible] qui de contribucione imponenda pro libertati .d.
bus ordinis defendendis operentur fuerint requisiti si negligentes extiterint in ex
ecucione capituli generalis suspensione ab ingressu ecclesie se nouerint incurrisse. Alii uero
imposita per hoc contribucionem statutis terminis non soluentes dum tamen debitores modo in eis
de fuerint iam monaciti sint excommunicati ipso facto. Et receptores de receptis fideliter
computare sub pena superius notata et recepta restituere illis per quos sit

cōtribucio teneāt. Declarat q̄ q̄ taliu p̄clariu cōtribucionu īposicōes fi
ant pporcionalit̄ ⁊ n̄ eq̄lit̄ s̄m īposicōem qualibȝ cōtribucoib; assueta. Et
qm eo p̄mi abbes n̄ pnt p̄p̄t pdc̄a mediu qmode cōgnari accidit q̄ duo ex
·e· eis trio legitie se excusare pocede valeat ī p̄cas ¶ Abbibȝ ordis vniusi
p̄cipit vt n̄ p̄sumat cōtribucōem p libtatibȝ ordis defēdendi si postulare
ī sui subsidiu qt̄ cōstrugi p̄sonas [illegible] aliq̄lr obtine n̄ licet sup hec moue
das qt̄ cōstrugi p̄sonas cu p̄re abbis ul cōmissari sui samoris p̄tis quem
sui sin ⁊ alior p̄cior cōsilio mature digesto duxint ichoandas dutaxat
Distinctio 3ª excepta appllone ⁊ spectantib ad eande. De abbacijs ⁊ cetis fundandis ⁊ ordini nr̄o incorporandis·
·f· Paciens ordis multas ibi epi q̄ ordo
p̄ regē ꝑ postulacōe fidelis gracie ⁊ p̄ summu pōtifice cōfirmata ⁊ nr̄o ordi
ni īcorporata ad abbem de alcobacia p̄tin; totalr̄ tamq̄ p̄rem abbem ordis
Distinctio 4ª memorati De ecclesiasticis sacramet secularibȝ n̄ ministrādis ⁊ de funeribȝ eor
·g· Nlli de ordie nr̄o liceat clericis aut secularibȝ p̄sonis absq̄ parochialis p̄s
biri licencia spali sacramēta ecclastica ministre seu eor mrimonia celebre sub
excōis sina lati canonis, cuius absolō e sedi dutaxat aplice reseruata p̄ut
ī constitucōe felicis recordacōis dm clemet p̄p̄ qnti ī cōcilio viennen edita
tit̄lo de excessi bȝ p̄latoꝝ. capl̄o religiosi q̄ clericis. ·h· plenius cōtinet ¶ Isto tn̄ p̄ h̄ excludim q̄n familiaribȝ aut paupibȝ ī hospita
libȝ nr̄is degētibȝ sacramēta ecclastica possimus ministre iuxta tenore p̄ui
·i· legioꝝ ordis sup h̄ a sede aplica indultoꝝ ¶ Monachi regionis ytalie ad pa
racij plebanias ⁊ capellas spectantes iure patronatꝰ ad mōstia ordinis
de voluntate ⁊ decreto epoꝝ pmoti, n̄ ī oibȝ licitis vt officiales ceti abbibȝ
suis obedierit nllam voce ī capl̄o aut alibi h̄eant n̄ de agendis aliq̄lr
Distinctio 5ª se intromitat n̄ moru ī mōstijs p̄sumat face n̄ eos pudeat de qnum
n̄ p̄ut cōsuetibȝ hospitibȝ cōficiunt omnīe ministri. Cōre ī carta caritatis
·k· Statuit q̄ antiq forma cātandi De mediocitate in cantu· capl̄o.
a bto p̄re nr̄o bnardo edita sincopacoib; ⁊ equetis ī cantu ordis merciat
simplr̄ cu talia magis dissolucōem q̄ deuocōem sapiat firmr̄ teneat.
Contrariu facientes ad p̄sidentis punian̄t arbitriu. Abbes ⁊ abbisse h̄ statu
·l· cu faciat inuiolabilr̄ obsuari ¶ Monialibȝ ordis vniusi p̄hibet ne vari

ns z notabiles sollempnitates qr mores z forma ordis de certo fiat aut ce
lebrare quouis audeat ul psumat. Et siq i hoc culpabiles isticio repti fuerit
eisde regularib subiaceat n de spali lina sup hys lata ul operta **De comemo** 2
Comemoracis be marie fiat z dicat anth **racoe z missa be mar virgis.** .m.
Ope sco z ce. v. Ecce ancilla. colla. Concede pa hos canonicas dicedu ab oibz
ext chor p ordine vniusu. It statuit ut pa hos conuetas glose virgis dica
t anth. missus e gabriel z ce. v. Aue m colla. sepi. deus q gloriose z ce. z pa
collam dicat Dulce nome dni z ce. ¶ P octaua pificacois be m. dicat ad laud. .n.
ant. Cu induceret z ad magt. hodie ba virgo. z sabbo pa pificacoem be mar
sepa octaua dicat offm Ausf terpina deus cu colla z ce. ¶ De salue regina .o.
i eccla decatutu q̄ssa capana sus signo pulset p ordine vniusu. z quibz i
honore virgis gloriose ter flexis genibz dicat ut eum indulgencia
a summo potifice idultu cuctis fidelibz ad salutem omniu assequat. ¶ It statuit .p.
q de cetero paschali tpe loco anth. Sca di genetrix z Sca m. succurre Regina
celi letare ab oibz dicat ad vespas diebz feriatis z n fiat. ¶ Missa be eiusde .q.
pa missa de quetu diebz sabbor p tota xl. celebret n fuit festu xij. lec
nu in singlis domibz ordinis vniusi. **De missa z collecta p pace.** 3
Collecta deus a q de cetero dicat ab oibz z singlis sacerdotibz cu diuina mpos .r.
oriat celebrare. Et missa p pace sollepnit i singlis domibz semel i ebdoda
celebret **De diuisis festis z miraclis z de Credo i vnu deu dicedo.** 4
Ordinat q fiat festu de corpe xpi cu smone i caplo duabz miss z pu .s.
bisti fis qnta pa octaua penthecostes. Et eade die qusi laboribz minime oc
cupent. Et offm de corpe xpi p caplm ordiatu reiectis alys officiis vni
formit decatet p ordine vniusu. In mostris aut i qbz passione face
voluunt eade die in c̄ssu eccle z i pma stacoe dicat Rsp. Eduxit nos
dns cu v. filo moyses. In sa stacoe Rsp. Verbu caro cu v. In pncipio. In
tcia stacoe Rsp. Melchisedech. Et i introitu eccle incipiat abbas Intuuit
ihc ut diuisitas cuitas carcat ¶ Festu bti Bnardi glosi pris nri sollep .t.
nit p totu ordine celebret z die festo ipius qusi minime laborabunt z fi
ant octe eade bti Bnardi cu missa lcoibz Rnsorys z alys sic i die pe

v· merari ordine duplici. ¶ Et quas fia etia qualibet ebdomade ipso fueris seu ipa
missa currere ipa die celebret missa de beato bnardo i conuentu in singlis
x· domibus ordinis duplici. ¶ Sollepnitas beati malachie epi et confess cu duabus miss
sie · mediate ad opm... suor excellencia celebret per ordine duplici.
y· ¶ Festu beati nomis psbri et confess ... die mens may per ordine duplici cu
·xii· lectoib et missa una i pacia de ... cu duabus miss et hysto ipa re
z· sollepnit celebret. ¶ Statuit q de beato thoma de aqno ·vii· die marcii
a· mens fiat festu cu ·xii· lectoib sic de beato dnico per ordine duplici. ¶ Fiat co
meoriacio de sco hugone primo abbe clunacen ta i laud. q i vespis in
fl. mandi die ... et collaudabitur mlti et pma missa de
b· ipo cantabitur die sci ... sic de beato antonio per ordine duplici. ¶ Abmi
cula fca i locis ordis per psonas ordis gnali capto luculer et lucide re
c· fant et ibide i scptis publice redigant. ¶ In oibus sollepnitatibus i qbus sermo
d· het i capto credo i unu deu i missa sollepnit decatet. ¶ Storia beato conf
sor edmundi et malachie quor relique et corpa apud nos sunt i honore de ceto
i lectanis ordis pa btm petru confess ... et i libris cu eorde scor
e· noibus ascribat. ¶ Statuit et diffinit q qlibet pr abbas i filiab suis pos
te heat concedendi festa alior scor celebranda p quetu fuit requisitus
i ut consilio suo sup capellanis missis et hystoriis nouis et oroibus
libe valeat dispesare supposita sufficienti assignacoe redditum et quo
tuu unanimi consilio et assensu. Aliis ... i aliis diffinoibus ac
tis ullatenus abrogatis n sup hiis de cetero ipetitoibus gravet capitlm gnale.

Distinctio 6a

f· ¶ Quicumque abbas p se ul p aliu **De abbibus remanentibus a capto gnali**
i pcare psupsit ... eidem p duos tpales q abbes n veniat ad capitlm ge
g· nale ¶ Vel q cotibucoes ordis n soluat ipo fco excois sna senciat se
modatos. Inhibet ne aliqs abbas aliq det ul pmittat ut a capto
gnali excuset. Aliq p tali excusacoe aliq qlicumque dedit ul pmisit et
h· ille q recepit pur ex tunc ex nc excois snam incurret ipo fco ¶ Pote
i rut tn diffinitores dci capli alic ul aliqbus abbibus libe excua lice
i· cia concede de dco caplo remanendi ¶ Comittit visitatoribus qbuscumque

¶ Anno dni · m · ccc · lxi · statuta sunt hec quatenus festu Conceptionis gloriose virginis ...
cu duabus missis et offo natiuitatis ipius noie Conceptionis loco natiuitatis ubi oportuit
adoptatis et octo primis lectoibus de hysto institucionis festi Conceptionis eiusdem cu habui qcio
die octaua mensis decembr per uniuersu ordine sine octaua deinceps sollepnit celebret.
¶ Anno dni · m · ccc · lxiii · statuta sunt hec. Diffinicione facta ab olim ut pres abbes sup missis
cantadis et hidis i monasteriis q visitant valeat dispesare gnale capitlm reuocat et annullat
qui huiusmodi dispesacione reseruado.
¶ Anno dni · m · ccc · lx · statuta sunt hec. Ut i bonis moribus conformitas teneat gnale capitlm dicit
laudabiliter ordinadu qd i pncipiis i qbus vigilie scor cu ieiuniis obseruat ... de pncipiis
a psonis ordis nri deuocoe habita studeat vigilias obseruare.

ordis vniusi vt i sius visitacoib; diliget moneat de abbib; q ad caplm n ve
nert tpe debito n se legitie excusauert. Recipiet psoms ordis vniusi
sup n reqsitis i virtute sce obedie vt oms qs i hoc culpables sciuie
visitacoribus denunciet incontinenti q tales culpables monebit venire ad
seqns aut caplm gnale psonalr z vemper sin statuta ipsa pena du
plici expesar. qs veniendo ad [illegible] fecisset in eundo p
ciste z alia gnuori si cor ptuctus h requirit. In q caplo si sic moniti
n apparuerit n se legitie excusauint deposicois iactura poterit n i ml
to formidare. Ta aut visitatores tenebit sup hms caplm iformare
q pmu i pro caplo appebit ul eis occirret oportunitas nuciandi. Qd vi
sitatores si pmissa sucint omisimt aduple cu ad domos pprias venint
tbi dieb; ieiunet i pane z aq si dispensacoe ceucq. Aliosq suspesi ma
neat ad nuta don pmam carme incorata. Receptores excusacio .k.
nu abbatu manetu a caplo gnali iuramenta exigat ab excusatori
b; cor vtru cas remanencie sciat ul credat falci visili ee vas. Vel
q receptores cas ipas studeat refre cora diffinitoribus q de suffina
tractabit z ex ordie iudicabit. Receptores aut pdca de sup ddas
fidelr z efficacie adimplendis i pro gnali caplo iuramenta ad sca di
uangelia prare teneant. De ingressu in Cistt tpe capli gnalis z de 2
De cistercien caplo gnali z de cois monachis z armis n inducendis. .l.
diffinitoribus eligendis qre i clementina caplo. iiii. l. de aucte ipia ca
pli qre i curta caritat caplo. iii. Cisterce inhibet ne abbes monachi
quisi seu famli abbatu ad caplm venientes i ingressu cistery arma z .m.
cultellos acuminatos defeant seu quomo. Si abbes ul monachi qtrriu
fecerit excois sniam se nouerit incurisse. Famli vo culpables ppetuo
a suicio ordis excludat. Nec i fraude arma sua dimittat i cistcis
an ingressu capli gnal sub pena pdca. Sub pena excois abbib; ordis .n.
phibet ne monachi ul monachos cois ul familia vlr taxatu nurm p oc
to dies an caplm ap cistcu inducat n de dm cisterciens ul locu
eis tenentis lima spali dinarc vo caplo abbes q equi ul cois vlr

taxatu nu͞m me͞duxim͞ sz lrā spali diffinitor dno cystercii psonalit͛
assistere p cōputare q̄libz florenu vnu ꝛ p q̄libz eq̄ duos g̊ssos p feno an
exitu capli gnal receptoribz cōtribucioni solut͛ teneat͛. Q͛ ꝛ si fecint cōtu
altari n asce͞dat q̊usqz satisfecint gnali caplo de p͛dcis. Q͛ talibz aut recepta
·o· pecunia i immoracōe expēsar͛ gnal capli cueniet. ¶ Monachi vo ul cuisi p abbes
n me͞ducti cum adiuctu sui pori cystercii exprime teneat͛. Q͛ si ronabilis n
fuit meta de cystercio tpe expellat͛ recepta pus i caplo cystercii coram
·p· sibi disciplina. ¶ Ipē aut prior ūquirat cu exacta diligecia si forte aliqs pus
i caplo se n pntauit ꝫ ꝛ pntacōu nois cōscribi faciat. Q͛ eos q n iscripti i re
missibilit͛ puniat͛. Excipiūt͛ tn quatuor abbes q singlari sup hoc hoant
pruāe ꝉ abbes de pruliaco cu vno mocho ꝛ de sanguneo cu vno nouo
·q· cu ipē latitudine sue gnacōis ꝯ ni ppude ab antiq̄ accessu. ¶ Ista gra va
porit libe magri i theologica facultate. De moribz tpe capli gnalis
3
·r· Ordinat͛ q dē prima die capli i caplo cuilibz abbi signu seruandis.
ꝛ q̄libz abbas dabit illud famlo suo q defert ad locu vbi auena libratur.
Q͛ signu illud n habuit nich reportabit. Famli vo ad auena vndu acce
dut p ordine sm gnacōes ordinate. De lrīs miss legedis ꝛ petendis
4
·s· De lrīs gnali caplo missis q͛re i clementina caplo recipiedis pntadis.
·t· iiij. ¶ Ille de certo i caplo peticione faciat seu lras pncipu ul aliqs q
·x· cuiusqz eide caplo audeat pntare q̄n i eis pmus scribat nome suu. ¶ Ab
batibz ordis vniusi ihibet͛ ne rotulos siue libellos p hoies siue nuicios
ignotos tediros ul oblatos psumat admitte seu recipe͛ qt alij quusmo
·y· occasione accede. ¶ Ille de certo cōfirmacōem pesionu ul ꝙcūqz sꝫ
petat p caplm gnale n pncipales lrās valeat exhibe. De caus ordis
Distinctio 7
ꝛ debit͛ de ptate iudicu ꝛ m̄ pcedendi de cōmissar͛ capli gnal ꝛ de.
Cap. ·v· 1. De iudicibz a caplo datis q͛re i clementina caplo iiij. cōmissionibz referendis
·z· ¶ Statuit͛ q i caus motis i ordie ꝛ mouedis int͛ psonas eiusde sn strepitu
·a· ꝛ figa iudicij pcedat͛ ꝛ simplr ꝛ de plano lites i ordie t͛minet͛. ¶ Si ĩcidat
int͛ prem abbem ꝛ filiu discordia oriri atqꝫ psonis neutr͛ pti suspectis
·b· cōmittat͛ dca discordia auctē capli t͛minanda. ¶ Cōcierciuqz i emacōibz

c. pdu̅t c. b. p.
lex. iiij. dorm sacru.

cius duo ul plures cmissarij fuerit p gnale capl̄m deputati vno eoꝝ
ipedito ul se legitie excusare aliq seu alij valeat aliu ē de gsesu pau
associare collegā q gsilem i cmissione seu cmissionibȝ hēat ptate.
In cmissionibȝ aut ad inspiciedu ꝛ distruciedu seu exequēdu aliq̄ꝝ pe
ticōes iuxta ꝑplia istituta vno cmissarioꝝ capli p morte ul infirmita
te seu cam̄ legitima vacare nequite aliꝰ cmissarioꝝ de gsesu abbm̄
ꝛ quetuu qs tagit negociu vnu abbem aliu valeat subrogare q gsi
mile i cmissiis hēat ptate n̄ aliꝰ liceat abbes ad distruciedu a gnali
caplo pete quisq ꝯtactu sollepniꝰ fecit ꝛ subnota auctetica iuxta for
mā aplicā ꝛ capli eide caplo pmitq studuit ꝑntare. Aliq cmissarius
capli gnal q ano cmissione seqnti id q sup cmissione ē fca fecit renu
ciare distulit iusto ipedimēto cessāte trib dieb vno eoꝝ i pane ꝛ aq̄
faciat leue culpa. Qm̄ si facē gtepsit quisq ea fecit grdu altaris asten
de n̄ psumat. ¶ Inhibet psonis ordis vniusi ne i visitacoib eleccoib cor .c.
reccoib punicoib aut ea tagētib gsilio ul auxilio aduocatoꝝ ꝛ pso
naꝝ scłaru vti audeat ul psumat. ¶ Ite si qiq abbes ordis dilacoem .d.
debitoꝝ ab aliq vno gnose ipetuerit ad illa debita q debet psonis or
dinis mīme extedat. Q̄ sciꝫ fecit excois incurrit snam ipo fco. Eide pene
subiaceat q ia ipetra tali gra vti psumet gt psonas ordis quoqmodo.
¶ Omib abbib ꝛ abbissis q gnali caplo tenet i obuacq annuo redditi .e.
bꝫ perpit gtenq sn defcu qcuq tmis assignatis ꝛ locis soluat de ceto
id q debet. Aliꝰ oia dapna ꝛ mecē q ꝑp defcm solucois dcm caplm
incurrit solue tenebunt. Ꝗ si pq tmnu p mese solue distulint abbas ul
abbissa i hoc culpabiles ccole ingssu ē nouat ineodem. Cellari ꝰ vo
ul bursaris cellaria vo ul bursaria ipo fco a suis officiis auctē ea
capli deponat n̄ aliq offm pnt exerce sma lina capli memorata.
¶ Inhibet districtiq ne aliq psona ordis cuiuscuq sexus dignitatis .f.
aut statq existat irreqsitis ordie p qcuq dono ul debito bona ordis
arrestari seu sarsiri p se ul p aliu qcuq exqsito colore faciat ul p
cet p iusticia seu potētas sclare ul eis psidiu auxiliu pbeat aut fa

nore quicumque aut contrarium fecit excommunicationis sententiam incurrat ipso facto nisi se inde traxerit
ad secularia iudicia super actore quicumque nostri [illegible] ordinis uel capitulo generali. Et
alter presumpserit si abbas fuerit suspensionis alie uero persone excommunicationis sententiam incur-
rant ipso facto **De appellationibus et impetrationibus contra ordinis instituta·**

·5· De correctoribus abbatum et fratrum que in carta caritatis capitulo v. Cum a sede
apostolica cystercien ordini sic indultum ne per quemquam cum in ordine conmorari extra ordi-
ne quis audeat appellare et per canones prohibetur ne a correctoribus regularibus
[margin: appellet] ordinatur quod siquis per iudicium appellationis friuole uel temerarie appellasse
fuerit sententialiter reputatus tamquam excommunicatus ab omnibus euitetur et penam a quo appella-
uerat usque ad nutum capituli carceri mancipetur. Et uero sic temere appellantibus de-
derit consilium auxilium uel fauorem per se uel per alium publice uel priuatim eandem
·h· incurrat excommunicationis sententiam et pena conspiratorum puniatur ¶ Districte precipitur abbati-
bus et iudicibus ordinis uniuersis ut in suis correctionibus non excedant. Abbates qui excesserint
fuerint a suis superioribus acriter puniantur. Et si non sic debito modo correxerint ca-
reant ad capitulum generale ubi si per excessum correctionum ipsarum scandalum euer-
·i· sum fuerit deponantur ¶ Statuitur quod quecumque persona ordinis per se uel per alium litte-
ras minas a quibuscumque personis que non sunt de ordine nostro acceperit uel impetra-
re procurauit seu uti presumpserit impetratis ne per suis excessibus puniatur seu quod
de pena relaxetur uel quod ad officia ordinis promoueatur ipso facto excommunicationis sententiam
incurrat et inhabilis [illegible] [illegible] [illegible] nunquam de cetero ad ali-
·k· quod ordinis officium admittatur [illegible] capituli generalis ¶ Statuitur quod [illegible] re-
belles et inobedientes in correctionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
depositionibus uel amissionibus [illegible] [illegible] in monasterio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
monasteriis et locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
persone autem cum talibus [illegible] [illegible] [illegible] auxilium consilium uel fauorem
excommunicationis sententie et depositionis [illegible] [illegible] [illegible] puniendi
·l· Abbates possint absoluere de leui **De casibus quibus abbates possint absoluere·** [illegible]
manuum iniectione in clericum seculare de priuilegio speciali. Abbates ordinis certos casus
et articulos ad absolucionem [illegible] [illegible] possint [illegible] [illegible]
·m· super eis de potestate absolucionis [illegible] [illegible] uiderit expedire. Concessiones et
[illegible] siue ordinationes quecumque siue pacta inter abbates nostri ordinis et eorum monachos
et conuersos [illegible] facta uel inita contra ordinis instituta et in posterum facienda
nullius firmitatis robur obtineant quousque per generale capitulum fuerint confirmata·

91 b) 100

tales ouscaco(n)es n(on) i(n) co(m)mu(n)i pla(n)ctis (et) i(n) audie(n)cia p(ro)fera(n)tur n(ec) ad abbas accedat in magna
multitudi(n)e s(ed) ex ip(s)is eligat(ur) unus u(e)l duos (et) n(on) plures q(ui) ab abb(at)e petat cu(m) reuerencia q(uod) r(ati)ona
bilit(er) fue(r)i(n)t supplicanda. Qui(d) si abbas repulsa(m) iniusta(m) eis dederit tu(n)c expectet visitatoris
aduentu(m) q(ui) ad eo(rum) insinuacio(n)em de eo(rum) peticio(n)ib(us) r(ati)onabilit(er) h(ab)eat ordinare. Q(ui) v(er)o tam
salutifi statuti tra(n)sgressor inuent(us) fuerit penis co(n)spirato(rum) subiaceat aucto(rita)te capi(tu)li g(e)n(er)alis.
Ad audiam g(e)n(er)alis capi(tu)li dolenda q(ue)rulacio p(er)uenit q(uod) i(n) plu(r)ib(us) mo(na)st(er)iis ordi(n)is n(ost)ri cont(ra)
affect(us) ad mentes obligat p(ro)fesso(rum) eiusd(em) ta(m) viro(rum) q(uam) s(an)ctimonialiu(m) femina(rum) ut sui voti ac regule
t(ra)nsgressores de reb(us) mobilib(us) (et) i(n)mobilib(us) q(ue) ad suos vs(us) sup(er)io(rum) distribucio(n)e amico(rum) largicio(n)e u(e)l
alia licita obuencio(n)e co(n)cessis acq(ui)sitis (et) p(er)missis cu(m) necessitas co(mmun)is exposcit n(ec) ad suo(rum) imp(er)iu(m) sup(er)io(rum)
fac(er)e seu fieri p(er)mictu(n)t s(ed) ip(s)i su(m)pt(us) seq(ui) voluntate magistra(m) acce(m)pta ca(usa) rebellio(n)e p(re)sumu(n)t co(n)t(ra)ire. Hi(n)c e(st) q(uod)
G(e)n(er)ale capi(tu)l(u)m gesti(en)s (et) a(n)i(m)a(rum) saluti co(n)sule(re) (et) publicis vtilitatib(us) p(ro)ut cupie(n)s subuenire h(uius)modi
inobediam o(mn)i(n)o detestans i(n) v(ir)tute s(an)c(t)e obedie(n)cie p(re)cipit o(mn)ib(us) (et) si(n)gulis subditis n(ost)ri ordi(n)is
cui(us)cu(m)q(ue) co(n)dic(i)o(n)is aut sex(us) exista(n)t vt q(uo)cu(m)q(ue) de reb(us) aut bonis p(ri)uatis aliq(ui)b(us) vsib(us) vt p(re)mitt(itur)
co(n)cessis u(e)l i(n)dust(ri)is p(ro)curare vtilitate aut manifesta necessitate mo(na)st(er)io(rum) suo(rum) u(e)l aliis r(ati)onabi
lib(us) cu(m) eis visu fu(er)it abb(at)ib(us) aut abbatissis ip(s)o(rum) alit(er) ordina(n)du(m) ip(s)a(s)q(ue) res (et) bona ad vs(us) magis vti
ce(n)seant s(ecun)d(u)m sup(er)io(rum) suo(rum) disposic(i)o(n)i i(n) h(iis) q(ue) licita s(un)t co(n)mictat n(ec) resiste(re) n(ec) attemptet s(ed) sue p(ro)fessio(n)is ac p(ro)missio(n)is i(m)memores
q(ue) corruptela pocius e(st) censenda q(uam) i(n) vi(ci)is diut(ur)nitas u(e)l seq(ue)la excusac(i)o(n)e n(on) addicit malicie s(ed) augme(n)tu(m).
Q(ui) v(er)o h(uius)modi p(re)ceptu(m) i(n)ple(re) co(n)tempsit aut co(n)tempnenti co(n)siliu(m) auxiliu(m) u(e)l fauore(m) p(re)stiterit si p(ost) trina(m) mo
nic(i)o(n)e(m) a tali i(n)obedi(enc)ia n(on) resipuit ta(m)q(uam) p(ro)p(ri)etarius h(ab)eat(ur) (et) p(ro)p(ri)etario(rum) pena p(er) o(mn)ia puniatur.

Et cum plures persone ordinis nostri asserant se habere litteras a generali capitulo vel a domino ·m·
Cisterciensi aut aliis abbatibus ut possint grangias vel alia officia quecumque ordinis nostri preponere
ad vitam suam tenere vel quod possint in mensa vel aliis locis et cum personis prohibitis loqui
generale capitulum omnes tales litteras quibuscumque personis utriusque sexus concessas cuius sit modi sive
obtente in omni sui forma revocat et annullat. Ut habetur in camalibus anno domini m ccc ...

De statuto

Abbatibus ordinis [i]n capitulo et ordinis et libello diffinicionum habendo et legendo. 4 ·n·
universis iniungitur quatenus statuta seu ordinaciones domini pape Benedicti de reformacione
ordinis nostri habere procuret et ea observet et observari firmiter faciat sub penis in eis
de contentis. Abbatibus cellarariis bursariis sub pena deposicionis ab officiis perpetue
quod dicta statuta celeriter et absque mora conscribi faciat et libello diffinicionum suo re
gule copulari. ¶ Cum per papalia instituta prohibeatur quod [s]ilvas non cedant nec vendant etc. ·o·
declaratur quod non per paucas pecias pro construendis dolijs vel alias fabricatas non cedat
aliter non cum sollempnitate in dictis papalibus contenta vendi possit absque pena prius
merendi. ¶ Ordinaciones quecumque et contra etc. abbates et conventus super [struck: ...] ven ·p·
dendis certis temporibus elesinis redditibus victualium conducere et conventionem quod ordina
cionibus et statutis domini Benedicti pape expresse dicuntur super quibus tamen litteras habere dicuntur revo
catur penitus et annullantur in quibuscumque sit monasteriis observata. ¶ Illa que papalia instituta
aliquando ponit cellarii et monachi alii extra dormitorium camas nituntur apparatus ·q·
habere in quibus carnes comedunt et pernoctant et incurrunt quod volunt ad esum carnium sine
permissione abbatis licencia dicentes hoc esse licere de consuetudine usitata. Carnes quia non postulat
certis diebus vel temporibus ministrari. Iniungitur abbatibus ordinis universi ut in hiis et aliis sta
tuta papalia faciat observari. Transgressores per amocionem ab officiis suis vel alias
ut meruerit puniendo. ¶ Abbates ordinis qui contra papalia instituta monachis et conversis porciones ·r·
panis et vini in infirmariis et refectoriis cottidie distribuunt et assignant ultra pe
nas in ipsis statutis papalibus contentas excessus merito sunt poenam ipso facto auctoritate capituli generalis.
Cum propter enormia tirannorum dispendia guerrarum discrimina temporum malicia monasteriorum dissolucionem
debitorum onera et temporalium defectum quibus cotidie monasteria ordinis nostri pregravantur et deficiunt in amis
tracione temporalium et ad exhibendum victualia suis conventualibus ut antea sunt penitus impo
tentes nonnulli tamen nonnulli monachi et conversi ipsos super antiqua prebenda et porcione panis et vini
ac pitanciarum necnon vestitu fatigant indebite et molestant rem magnam de nichilo fieri
cupientes. Hinc est quod generale capitulum abbatum volens indempnitatibus providere statuit ordinat
et diffinit quod quicumque monachi et conversi in monasteriis ordinis ubi facultates monasteriorum propter premissa
sic in temporalibus defectuosis ad amministrandum conventus prebendas non sufficiunt suos abbati imprimum super
hoc fuerint in petendo ad remotum monasterium emittatur non reversurus nisi de licencia capituli generalis et si
ministri distrincte abbates ipsos moneret a deo quod super hoc faciat congregaciones et conventicula monasterii si
cuius abbates accedat fronte indomabili et effrenata et in multitudine copiosa petentes victualia
contra debitos manus in eos iniciat violentas accedunt eis aliquando cessare tali metu denegaret
refrenare diffinit ordinat et statuit quod in illis ordinis nostri monasteriis fiat de cetero tales

[illegible] fuint edita ⁊ in publicos [illegible] ligant ⁊
⁊ abbes q̄ n̄ i sequenti capl'o expresse revocata fuint consent tacite reformata.
Abbib; prorib; subprorib; ordis p̄cipit ut libellu diffinitionu editu anno ·xvj· una cu p̄ntib;
heant ⁊ observet ac legi faciat di occasioe semota ꝑ i eodē libello diff. ·vij· cap. iij· u sine
sed libelli i certo plenius cōmemt ⁊ h faciat sb penis ibidē ōtentis. Prorib; abbib; ⁊ omissa
riis ordis omnisi iniugit ut diffinitoes dni cuiuslib; gnales ⁊ spales ul
lis q̄s tangut ⁊ p q̄s fuint edite p se ul p aliu pcurare studeat singli
q̄rterm i mestras ò subditi ul omissis ⁊ i eor capl'is publice ifra cpete
te termini cta dnii ordinacois ipar iniugatur alibi si pns fuit aliogn p
om ul carori ut eor copia accipiat sibiq retineat ⁊ observet Aliogn ca
ede q̄ recipe suis superib; negligentes ēh diebi uno cor i pane ⁊ aq̄ fua
ac leve culpa q̄ don fecunt ul diffinitoes ipas habuit q̄du altar as
f cede n psumat ¶ Inhibet oib; abbib; sub pena excois late sine ut qui
cacoes abbim face statuta q̄ve ul ctas penas ac delinquentes ipone n p
sumat. Talia vo facientes ul p̄sumentes ult dcam excoicacois snam eo ipo
5 p deposit heant ⁊ p ptres abbes p depositis denuncient. De criminosis ⁊ admittendis
t Criminosos q̄ publicas exert pmas pbibet ad osilia i ordie dis intestioni q̄
cuscari. Et si forte invisituerit ⁊ ardixerit alijs fame famort pbor ⁊ sa eosde
6. mor teneat osiliu ordeat taliu n obstare ¶ Et ne crimia maneat ipuni
ta declat q̄ seclares aut alterius religionis psone honeste admictat in
6 testimonium ac q̄stuq psonas ordis si legitimu aliud n obsistat. De in
Quicq monachi carceri macipati de ipo carcere sn lima ex carceratis.
ierit aut ipm carcerem fregit no pt ad q̄stuq actu legitios pmoui abs
7 q dispesacoe capli gnal. De proprietarijs ⁊ testamentis n faciendis de ludis ⁊ arte
b. Statutis q̄plib; ⁊ alijs ac proprietarios isuis robore durantis. Statuit q̄ archimie
i singlis caplis ordis q̄b; smone hre otigit proprietarij ordis nri p abbes
r ul psidentes excoicati sollempnit nuncient ¶ Districtissime ihibet psonis dom
usis ordis nri cuiuscq status existunt ne cuiq pmictat de certo de reb; q̄
bzcuq ⁊ q̄mcuq seu q̄licq pmissione licitis i morte testamentu face ul
q̄milib; p volutate ordiare cu i thijs mch possit reclmare libe si sic oia
superiorib; suis si subdita sit ul suis oventib; si abbes ul abbisse fuint fide
lit assignanda ul suis successorib; osuada. Et ac face psupsit tanq̄ proprieta
d ris ⁊ excoicatus heat ⁊ frustu sine q̄cuq impetracoe ecclastice careat
sepulture ¶ Ludos taxillor ⁊ ludi q̄cuq illicita medicinis psonis ordis
omnisi ca cupiditatis ul lucri pecuniarij. Et vo q̄fecerit ⁊ sup hoc onvicti

Caplm gnale declavaui b sore intelligendu de psonis bone fame fide dignis notabilib; ⁊ honestis de q̄b; n e verisile q̄ debeat facilr deierare.

fuit p anu integru vltimis om heat̃ z om sexta fia eiusde ani sit i pane
z aq̃. Et si n̄ sic fuit emēdatꝰ puet̃ sicut regulari. Inhibet̃ sb pena ex e
coicacois late sine psonis ordis vniusi ne arte aliqua ut dnom vel audē
at ul psumat. Et ꝗcuq3 de psone ordis alias vel cognouīt denūciare suis
superiorib3 teneat̃ sub pena pdca. De scribētib3 libellos infamie. S
Diffinicio edita cū penis aduictis [illegible] principes z potētes q abbi F
cacoe visitacoe z c. ad monachos ordis z ꝯusos abbes suos ul alios maxie
erga potētes psonas z sublimes diffamacōe scripto ul vbo extēdit̃ hec ad
dēdo q si tales semel puniti remeciōne alias i eo[illegible] pcius carcē [illegible].
Quicuq3 monachꝰ ul ꝯusus [illegible] De incōtinent̃ z monastiu aliude q̃ p porta egssis. g
[illegible] publica [illegible] ordis sui gdu
pdidit nllm gdu aliu asseq̃t n̄ ad actꝰ [illegible] admictat̃ n̄ du
taxat̃ de licia capli gnal. si i eode gdu pmaneat in q̃ penitꝰ exiit in
fucis. Et monastiu aliude q̃ p porta egressꝰ fuit z clara die taq̃ dephen h
sꝰ i carnis gragio puniat̃. De expēsis visitatorib3 in visitacoib3 fa Distinctio 8a
De visitacoib3 faciēdis ꝗre i carta caritat̃ caplo n̄. ciendis. Capīme 1
de visitacoib3 domꝰ cistercien z pclamacoib3 i ea faciēdis. De visitacoib3
aliꝯ z visitacorib3 de ptate euectoib3 z pcuracꝯs eoꝝ z pclacōe visita
cōis ꝗre i clemētina caplo v° z vj z vij. Inducere obediē perpit̃ abbib3 k
filꝯs visitacis z eoꝝ euectib3 ꝯtenꝯ pntib3 abbib3 z eoꝝ cōmissarꝯs p eūdo
z redeūdo expēsas moderatas iusto taxatas libramie solue n̄ pponat
ꝯsuetudīe qlib3 n̄ obstāte. Et q̃ vo visitacorib3 ꝑps ul eoꝝ cōmissarꝯs expē
sas recusauīt solue ꝯpetētes ꝯcitat̃e pesata iniūs z ꝯficare psone
si abbas fuit sic recusās ab ingressu ecclē donec satisfecāt sit suspēsꝰ. Si vo
n̄ fuit pns bursarꝰ z cellarꝰ negligētes a suis officꝯs deposita sit
ipo fco n̄ illa ul alia exeq̃nt̃ donec fuit visitacorib3 ꝑps satisfēm. De z
De domꝰ fris visitacorib3 ꝗre i clemētina tonis visitatorib3 faciēdis. visitacoib3 cōmitte
caplo. vij. perpit̃ n̄ i ꝑuide z iniūgit̃ psonis ordis vniusi q̃ oms visita z querꝰ alibi n̄
tores illos q̃s sciūe aut pbabilr audierit suspecta muna i suis vi citādis. l
sitacoib3 suscepisse seu alr q̃c debitu iusticie excessisse voces pnucia
re caplo gnali pcuret ad eiꝰ arbitriu senitate debita puniedos. Pa m
pteꝰ capitulū Et visitatores ad monastia visitāda ꝑpt̃ guerras accēde n̄
valētes cōmittat aliꝯs vices suas. Nec queꝰ ad alia ordis monastia aut n
alibi citare psumat n̄ queꝰ ipi ex cā legitima hec requirat. Itē anno dm

a°·ccc·lviii·Cu mlta (monasteria) ordis nri i ptib; hybnie ostituta ppt guerras i deis ptib; ingruetes negant ut decet tute z salubrit̄ visitari statuit gnale caplm z diffinit q abbes deor monastior p pres abbes ipor ul eor omissarios cu famori ppt suor guctuu ad monastia ppa z tuta valeat cuocari ibide visitacois officiu recipi diffinicoe qcuq i otriu edita no obstante.

3 * z pmocoibz mōchos i alieno monastio.

De translacoib; abbm z abbiby cedetib; z suo abbi inobedietes existētes.

Translacoes abbm z abbissar i ordie n fiat n forte ppt aliq emmete vtilitate de dni cystercien z iiij pmor abbm lica aut saltē alcius ipor cu ipo dno cystercien alr fuit ordiatu. Et qd alr psup fit ca translacois q translaci ipo fco se ee depositos nouint aucte capli gnal. Siq̄ aliqs abbem aliq ad alia abbacia trāsfri z mōchu i alieno monastio pmou ptigit oia z singla bona q habuerit secu de abbis z quecuq lrā desre i stpis tenebut [illegible] redige z sptu sui sigilli munimie roborare z abbi aq reco[illegible] dut omueta sigillatu. Et si face neglexint eo ipo excoīs senam se nouint icurisse. Diffinicoes alias editē de pesionib; gcessio ul ocededis abbibz spone cedetibz vbmitis addit q si ita eo ad abbie regime eos ptigit pmou z inde pqmodu cede hmoi pesio pq cessione n expirz s eade gaudeat libtate sic prius. Abbes q cessere ul ee abbisse q suo abbi seu abbisse iobedietes repti fuint p visitatore sm qntitate demeriti pumant q si cotra n emedauint stat se p gnale caplm du ad eius noticia deuenit p subtrcoem pesionu ul alia fr̄u aiad usione puniedos. hec gmictit prib; abbibz z eor omissarijs exeqndum si p tres dies iobedietes psticint eo facto dem caplm eos decine puates p oia pesionib; z gcessis s feis. Abbibz aut cedetibz z bn mitis gcedi potit p prem abbem ul successore ut vbiq imediate resideat pq abbes. Ordinat q cu alic aliq pesio e gcessa si ea i quecuq aliu ul alios quom transfre psupsit puat ppetuo huiusmoi pesione z ad omunicate vn supta e reducat.

De inqrendo statu dom⁹ in noua ccacoe abbm z abbibz cedetibz z decedetibz.

In noua ccacoe abbm pres abbes ul eor omis sarij de statu dom⁹ diligēt inqrat q z quatu debeat seu heant monast libi z q eis debita debeant. Pmissaq oia sub sigillis suis abbibz ccreis resignet eaq oia z singla i papiro bursarie cora dom⁹ seniorib; sa [illegible]

4

Anno dnj·m·ccc·lxiij·Caplm gnale declarauit q qcies i ordine nro noui abbem creare ptigit si q mōchi ul gusi psici s venint pq octo dies ide abbas ad pficendu s iuxta more ordis nri p cesura ordis potit coherce maxie cu n solu psone sz ec loco stabilitate sua mor gusione z obediam pmisint i sua pfessioe pmaria z sollepni.

Resigno vob officiu abbacie mon istius mei qa ppt nimia debilitate corpis mei (inhabilitate) n (sum insufficiens) sufficio ad regenda illa z peto instant ut inde me absoluatis. Tuc visitator dicat. Qa ppt tale cam n sufficitis ad regendu officiu abbacie istius mon sic dixistis tuc ad instacia peticois vre ex q ia resignastis offm abbacie vre absolua vos ab offo abbacie vre. Aucte di oipotetis pris z filij z sps sci ac totius ordis nri ego vos absoluo ab oie abbacie istius mon in noie eiusde di pris z filij z sps sci. ame. Dem subiungat visitator. Effect estis sup obedia vob fra a psonis istius mon. Dc fco visitator dicat. Satis sessu.

cat cu integritate ascribi. Ita quod cedens abbatem ordinis alicuius decedere seu ad aliud mo-
nasterium ordinis cuiuscumque transire contingat prior cellararius subprior custos vel quicumque senioribus ex sa-
nioribus domus de bonis monasterii localibus pecunia utensilibus et aliis quibuscumque ple-
num et lucidum inventarium studeat facere et futuro abbati eadem cum integritate assignare. Si quis
vero aliquid penes se quovismodo retinere aut distrahere presumpserit ipso facto excommunicatio-
nis sententiam se noverit incurrisse. Idem est tamen intelligendum quando officiales vacante monasterio de bonis
et utensilibus eiusdem non obstante huiusmodi sententia debeat monasterii necessaria facere prout
videbunt valere procurare. ¶ In monasteriis tamen monachorum quam monialium in quibus ita est tax-
acio personarum si prelati abbates vel eorum commissarii per abbatem seu abbatissam ac que-
cumque negligenciam personarum numerum invenerint minoratum eos ad complendum numerum per ce-
sura ordinis studeat compellere auctoritate capituli generalis si monasteriorum viderint suppetere
facultates. Officiales maiores cum consilio seniorum fiant. De officialibus et consiliariis. 5

Omnibus et singulis abbatibus iniungitur quatenus officiales precipui maiores de cetero a
faciant et ordinent cum consilio seniorum suorum monasteriorum suarum et aliis regularibus i
statuerunt. Nec abbas tamen consilium nullis presumat accedere per nostrum abbatem nisi non vo-
catus non obstante consuetudine contraria quibus contraria quod repperiat et penitus annullat ¶ Statui- b
mus et monachi per abbates ad consilium vocati ad requisicionem abbatis iurare teneantur quod
secretum et consilium tenebunt et illud nullatenus revelabunt. ¶ Item officiales or- c
dinis iurare teneantur quod nullum opponent repugnacionis obstaculum nullam p-
cabunt defensionis presidium quin ad iussionem abbatis dimittat officia absque contra-
dicione quacumque alias nullatenus valeat promoveri ¶ Omnes qui nomen ordinis ac- d
ad professionem recipiat iurare teneantur quod statutum huiusmodi eis singulariter
expositum observabunt. ¶ Abbates vero qui officiales instituunt vel novicios ad e
professionem receperint non prestito ab eis et eorum quolibet huiusmodi iuramento ta-
diu extra stallum abbatis maneant donec exegerint iuramenta vel officiales a
moverint non iurantes ¶ Receptos aut absque iuramento novicios in hasse (?) cha- f
re teneantur donec prestiterint iuramentum. Et hec diffinicio cum forma visitacionis
annis singulis in capitulis recitetur. ¶ Monachi vel conversi cum mittuntur ad messes vel g
reddituum suscipiendos vel alia quevis negocia exercenda iurare solempniter te-
neantur quod domus substanciam custodient et recuperabunt fideliter et alia iniuncta offi

·b·

cia ea sollicitet quod velit perhibuit. Item vos iniuste renuit per abbates priores in
missibili sibi communi om collocari ac panis et aqua prima quarum in coniuncta ut
inobedia perseuaverit percellat et mihominimque die aliter in capitulo recipiat
h explma et si officiales fuerint deponat. ¶ Tribusque in obedientia monasterii observa
quod certi minimum consiliarii a conventibus eligantur quorum consilio abbates fere in oibus rationem
inspectis et ordinacionibus et statuit assignat quem abbates debeat observare et dis
cedere sine eorum beneplacito ab eisdem exortos certa de fundo ad sta di elonge
alia inramenta repbat prohibet quod talia acceptari vel acceptata fuerint
sine uxe abbatis arbitrium et priorum abbatum si fuerit opus consilium monasterii negocia
i disponat requisito tamen in quibus fuerit requirendum consilio suorum quem cum seniorum ¶ Item vos
abbates suos perpessime coartare tamquam conspiratores per omnia puniat. Conventus
vos si sitis voluit vnanimiter abbatem suum expellere quousque tandem subiaceat
meritis quousque errore recognoscentes humiliter et desistentes ab ipso meat relaxa
k cionem et graciam obtinere ¶ Abbates aut vero predicta melius exequi extra monasterium in
quibus congregia seu locis mora gemina seu longinqua facere non presumat. De electionibus et electoribus.
l 6 De electione abbatis cystercien quere in cle
mentina .iii. capitulo de electione aliorum abbatum quere in carta caritatis capitulo .iiii.
m et tres libello ¶ In vacatione monasteriis ad novi pastoris substitucionem nullatenus
n procedatur nisi pre abbate vel eius commissario requisito prius et presente. Electio aliter facta
irrita sit et inanis ¶ Item eligentes iure eligendi tam active quam passive sint
privati. Provisione de persona idonea monasterio viduato penes priorem abbatem
vel eius commissarium remanente. Et hec diffinicio extenditur ad moniales ¶ Item sta
o tuit quod quandocumque electionem in nostro ordine in discordia contigit celebrari ille qui a
duabus partibus fuerit electus si persona electa fuerit idonea et electores ad eligendum
habiles per priorem abbatem vel per eum cui commiserit vices suas in predictis electus in pre
p dictos absque contradictione aliquibus confirmetur ¶ Et quia electio in dubiis non procedit absque mu
tuo consensu eligencium et electi prohibet electionem confirmari quousque dominum electe persone
q het consensum. Et ad consentiendum electioni abbas electus ipsum electionem induce teneatur ¶ In
electionibus abbatum ordinis nostri nulli priores abbates vel eorum commissarii eligencium ipedi
ant libertatem sub pena deposicionis. Licet autem forma ordinis a sanctis patribus obs

...ta i ipis eleccoib; psumat pcede si corralit obsuare vniformit studeat
...necia clemente i q inlte. Jur sollepnitates mo ordim de spali gra
...metur, psuetudie q i aliqb; monstijs dr vsitata q i elecoe oms sacdotes
...ce heant penitus reprbata. ¶ Indulget quetib; quatuor pmarum abbiarum
grose q cu aliq ul aliqs pdcarum pastorib; ul pastore vacare gtigit si
electores oms concordes fuint liceat eis libe sume quaq; abbem i linea aliarum
gnacionum pdcarum z de linea cystercien diffinicoe qlib; sup h i gtrariu edita
penitus n obstante. sic tn intelligit q puisionis gra ad h aliqlit n excedat
¶ Oib; abbib; filias hntib; ab eis nimis remotas pcipit vt abbib; dis
cretis vicinis gmittat vices suas vt i eisde sic ab eis distatib; z remo
tis si easde vacare gtigit gfinare valeat seu etc puide clementia z statuet
ordis obsuatis. De Epis z magris in theologia ordinis nri.

Inhibet abbib; oib; ordis ne epos de
ordie assuptos i suis monstijs recipiat n mochos suos p eos ordiari faciat
Non de ipon istitucoe canoica legitie eis gsticit p patentes lras capli
gnal sigillo sigillatas n obstantib; qbzcuq; lris gmedatorijs eisde epis
p qstuq psonas ordis gcessis cuiuscuq; status aut gdicois existat n talib;
epis ab eisde abbib; mochq aliqs ad gmoradu aliqlit gcedat. Illis aut
qb; p sedis aplice gram seu p elecoem gcorde canicon alicuiq vacantis
eccle fuit puisu ul puidebit i futis de epatus officio n intendit p gstitucoem
pnte i aliq derogari ¶ Quatuor pimi abbes ordis i suis monstijs nlli supue
nienti abbi cuiuscuq; gdicois sit cede teneat ¶ Abbes magri i theologia
pt quatuor abbes z abbes de pliaco z de sanamaco sedeat vbicuq; ¶ Et
magri n abbes i monstijs p q euenerit vndecem accipiut sup gdu ¶ Concedi
t sac theologie magris vt possit abbe aliq n vocato i monstijs monialium
visitacois officiu exerce ¶ Abbib; magris i theologia ihibet ne rema
neat i studio pt annu pq adepti fuint cathedra magralem n cuiq sup
hoc absq spali madato capli liceat dispesare. De sigillis z sigillacoe Distinctio 9a cpl.

Precipit q fiat sigillu spale p sigillacois suffragns q gcedut i caplo
gnali ¶ Diffinicoes vo capli de gtrasigillo dni cysterien licite paterit si

gillari et q de qsigillo fuit sigillare faciat plena fide ¶ In oib sigil
quetuu ymago bte virgis mar· ipmat et sigilla ipa de cupro fabricet
¶ Sigillu quetg ab eisde custodiat psonis a qbus et in sili dns vnde
i fine statuet pecunia vedicionu statuit custodienda ¶ Cu i statuet ip
bz sit qtetu q i cotactibz p abbes et eorum quetg faciedis cu sigillis abbm
et quetuu lra autetica apponat et nulli abbes remotarum regionu ca
belliones nune valeat repire puide ordiat q i cotactibz pdas poterit
abbes ordis vniusi si volunt p lra autetica vti cuilibz sigillo abbis
mi ordis vna cu suis et quetg ¶ Nec alic liceat abbes ad distruendu a ge
nali caplo pere quisqz cotactu sollepne fecit et sub nota autetica eide ca
plo pmitg studuit pcurare ¶ In nova creacoe cuilibz abbis sigillu pcesso
ris seu pdecessoris i pncia visitatoris novi abbis et quetg frangat et abbas
de novo creatg sigillu i q nom suu xpu apponi faciat de novo fabricari p
curet. Et hec et alia de sigillis abbm et quetuu eorumqz custodia ordiata ad si
gilla abbissarum et quetuu monialiu mi ordis extedant ¶ Abbisse aut ad r
dendu sua quetibz sigilla p pres abbes qpellat p deposicoem ul alias si
ibi fuiit rebelles ¶ Abbes q lras qtribucionu q eis iponut ul p qs mediu ata
t ad caplm sigillare noluit a suplorbz viua voce ul p suas lras req̄sita
qdu altaris ascede n psumat qousqz lras sigillauit mediatas n caplm
[illegible] ad q pncidda accuret ita i mstrat fuit q ad eide n possit ocre tuc
2 ad scdm caplm gnale veniat Varietate et multitudo cop et ornamtorum et in po

Patribz abbibz et eorum qmissariis percipit et qmictit quecuq psonas ordis in cop
vasorum argenteorum lasternorum vestiu alioruqz ornamtorum varietate et multitudi
ne et i popis irronabili excedentes corrigat et puniat auctte capli gnalis
3 De qtribucoibz qre libello diffaonu De qtribucoibz
distictas vii caplo ¶ Qualicuqz qtribucoem si atiqt i ordie et futis abbes su
mas e iposicas receptoribz ordinadis i segnti tuc gnali caplo ap cystertiu
solue tenebit n ppe necitates ordis emgentes a ex ctis caus diffinitores
capli aliu soluendi tmnu et loci duxint assignandu. Abbes vo statuto tio
n soluentes eo ipo excoicatois vinclo se ligatos agnoscat. Monacho vo ul qu

[illegible] ne ɔtribucoes ordis statuet t'mis soluat p se ul p aliu
dam [illegible] ul pala ipedire psupsit seu ipedire pcurauit hmoi eade
eccois sniam eo ipo denunciat incurrisse z tamqm ɔspirator p ordine puniend.
Si vo abbes ppt n solucoes ɔtribucoes excoicacois sniam p sex meses susti
nuerit aio indurato ex nc put extuc deponat. Istud e tn intencois hui
moi q ob hoc aliqs abbas repiret depositus quousq p supiore abbem ul
eius ɔmissariu depositus fuit nuciatus. Prioribz aut abbibz z ɔmissariis cor
de i uirtute sce obedie pcipit z ɔmittit ɔtra de n soluentibz moratur i suis
visitacoibz diligencia q ɔuenit vitare z qs reperit n soluisse excoicatos
denunciare studeat z depositos vt dcm e si eorum ɔtumacia hec reqrit. Ut ad
huiusmoi plenius exequnda ta pres abbes q ɔmissarii corde efficacit
teneant q si facere stierit omiserint cu ad domos pprias reuersi fuerint tribz die
bz ieiunet i pane z aqua sine dispesacoe qualibz alioqn suspesi maneat a di
uinis donec pmam eqrint merorata. Conuenti vo q ipedimentu pstiterint ne
soluat ɔtribucoes supponut ecclasticis medicis quousq de pctis cuplo satisfa
ciant [illegible] Dns cystercien z ɔtinuor pmis auulis i gnacoe sua ɔmit
tit ɔtrarius ɔcies z qn videbit eis expedire certos z discretos ɔmissarios
abbes ordinet q ad expensas abbm n soluentum ɔtribucoes totas plustrures
pncia i singlis monasteriis ordis studeat diliget inqre q abbes n soluerit
z qs reperit n soluisse excoicatos denunciet ul depositos vt dcm e. Dns
cystercien z ɔtinuor pmis auulis i gnacoe sua ɔmittit ɔtrarius i remotas pa
rtes seu puincias abbes deputet pudos z discretos q ɔtribucoes ipositas z ipo
nenda iponendas recipiat z ad expesas ordis mictat sep seqnti ano ine
[illegible] generalis ca. si deputati abbes dcas ɔtribucoes recipe z mictere
vt dcm e sumo n curaverit excoicacois snia se nouint incurrisse. Abbes
vo ɔtinuac ul ɔtras ɔtribucoes ipositas solue neglexerint ul ɔtepserint tmis assig
nacois penes n soluctis ipositis z iponendas eo ipo se nouint incurrisse.
Pres abbes ordis vniuersi summas ɔtribucionu z ɔtas p eos ipositas fili
is suis rescribe teneat superioribz suis inmediatis z de hmoi ɔtractu vsq
ad omni supiori ɔtribucoe fuat vt p reuelacoem singlorum ipositoru

solucoru et n solucoru extrctas valet heat et debit tener [...] respe
caplo gnali. Jngratay qntu sit eoru subditi de n soluc[...] cotribucoi
bz obligati et refant seu restribat caplo gnali. Jn mostr[...] abbes
ppt guerras ul ppt alias rronables cas n pnt tuce ul qmode reside
pores cellarij bursarij et alij redditum receptores si cotribucoes qras su
is mostrijs ipositas et iponendas tmis qstitut solue neglexint seu distu
lint eo ipo p deposit heant et ihabiles efficiat de ceto n de gnali ca
pli lima spali. Ceti aut officiales ul mochi q ipedimetu pstitint clam
ul pala pemis qsilibz iuoluut. Quicq pr abbas cuiuscuq pemnencie
aliq de cotribucoibz filijs suis abbibz ipositis recepit ul recipiet i futur
n ifra tpr scqns gnale caplm de sic receptis satisfeat ul gnali caplo
fidele qputacoem reddidit i finam excoicacois icidat ipo fco et mecho
mnq iheo dephensi p deposito heat. Moniales ppt iopia absoluut a
solucoe cotribucionu quusq p gnale caplm aliud fuit ordiatu. De porib.

4 Statuit strctiq ihibedo ne aliqs poris funges officio aliud ext mosti
um officiu exeqt. Jnfra vo mostria cu poratu excepta bursarie et por
tarie officijs potit si nece fuit alia officia exerce. Hac diffinicoem ge
nale caplm ad porissas moialiu vult extedi. Cocedit pori cisterien q
e ul q p tpe fuit vt possit abbe aliq n vocato i mostrijs moialiu visi

5 Monachi et qusi ordis nri. De fructo infirmacacois officiu exerce.
i qmuibz infirmitorijs q uiuat simat et psone stlares ab huiusmoi famla
ri quatu fuit possibile excludat. Jlli tn q ppt irabile infirmitate st ab
alijs segregati fructores stlares hre poterit vbi abbi visu fuit expedire.
Future vo n valetes i pane et aq p iobedia pumant. De hitu nro.

6 Nlli nri ordis hitu qcuq noie cnseat deferre liceat alcius coloris q
albi et bruni pur istatue qplibz qtinet. Jn calciamet et i alijs circa se po
sitis et ponedis circa qposite et honeste se heant q nil appeat q offende
possit iruetes. Transgressores a suis superioribz moneat caritatiue vt desis
tat et n destitint elapso tmio moicois sit ihabiles ad qcuq officia vsq
pemerat et retrhat se a qmissis. Et si fuint obstinati si mochi fuint aut

Anno dni m·ccc·lx· statuta sunt hec. Cu n debeat mirum reportare si ppt varietate tpm statuta etc variat huana
marie cu vrgeat necitas aut euides vtilitas id exposcit et ppt paucitate psonaru regularium et insufficiecia nonnullo
rum necariorum sit et vtile potissimu hijs diebz vt vni psone me du ples amiistracoes et offa qmittat. Ea gr gnale caplm
certis ex caus indultu statuit et diffinit q pores suppores et cellarij ceteriq officiales ex ordis nri infra clausuras
ipsorum mostriorum qtes eorum abbibz placuerit seriq vtile fuis mon decreuit possint offm poratu cu vno alio offo exercere
diffinicoe qcuq alia mirum edita n obstante.

quisi de ppis monstijs expellat͛. Si vo abbes excessit p pres abbes corri
gat ul mict͛ ad gnale caplm. Et h͛ extendit͛ ad moniales ordis vniusi. De stu-

dijs et studentib; et iuramto q͛ nq͛ omnia ordis statuta aliq͛ impetrare no psumat quovismo.

In ciuitate pragensi metpoli regni
bohemie ordiat͛ gstrui studiu ordis gnale ad q͛ mictat quicq͛ voluint
du tn obsuet͛ statutu dni bndci pp͛ de studio pisiensi c͛ n intendit͛ ullatenq͛
derogari. et remaneat dem studiu sb regimie abbis de aula regia cu
plenitudie ordiarie ptatis. Ordiacio studij sci bnardi pis remaneat
penes caplm gnale et p dmn cistercien et q̄tuor pmos i ordie vias sue
aut eor gmissarijs visitabit͛ successive. Q͛ visitacio fiat om̄i ano circa
festu bti Johis. Et cellarius studij sci bnardi p diffinitores eliget͛. Eide
aut cellario inhibet͛ ne mutuu q̄tite vlt͛ bursas scolaru audeat n
de diffinitoru lra spali. Statuit͛ eci q͛ oms recepte dci studij ta de
bursis q̄ de redditib; et iardinis q̄ eci de elemosinis et legatis ac obuē
cōib; q̄buscuq; deueniat ad manu cellarij dci loci et p ipm recipiant͛
et expendant͛ pure ad vtilitate studij vbi expedire. Et de ipis sm ordia
coem dni bndci pp͛ sup h͛ edita studiis cellarius reddere racoem. Bursa in
regimn teneat͛ scolares solue ipsa mese a festo bti Remigij ul aducto
sui tpe gputadi. Q͛ vo i pncipio anni venint soluat dimidia bursa
aliodn ex tunc solue gpellat͛ p rata tpis q͛ i studio remaserit et extūc
nil de bonis gmunib; mistret͛. Nec alic recedeti de studio an annu
gpletu fiat aliq̄ restitucio burse n de suo recessu ca legitia et necaria
fecit plena fide. Si si aliq̄s ibid decesserit aut reuocatus fuit et remissus
abbas eiusde si voluit aliu mictat ad studiu c͛ mistret͛ de bonis gmu
tat sic et alijs p residuo dce burse. Si alic tarde veniet aliq̄ de dca
bursa defalcet͛. Q͛ vo nmiq̄ q̄ dcam bursa iburssauint nich eisde de bo
nis gmunib; mistret͛. Q͛ si scolares sic iburssacoe pq̄ festu dni scor re
mansint sntam excois se nouint icurisse et nichilominq̄ sub eade pena
p magrm prisore et bachularios de studio expellat͛. Eade excoicacois
snia ad residētes pisis ordine vlt͛ dca excedat͛. Et tales p cellariu sci bnar
di capiat͛ et ad ppia monstia remictat͛ ipor monstior sumptib; et expensis

in quibus pena debita puniatur. Magistri autem sacre theologie non intelligantur prioribus
ordinacionibus assignari. Scolaribus vero qui se hora prandii sive cene presumpserint
absentare victus de bonis omnibus ministretur nec in ipso studio priores fiant ipso
a bonis. ¶ Abbatibus ordinis precipitur quod de cetero tales scolares ad studium parisiense
mittere studeant qui sint conversacionis honeste ad studendum fuerint et ydonei ad do-
cumenta sane salutaria capescendi. Ut autem dicti scolares metu pene ad stu-
dendum fuerint animentur refrenentur a noxiis et a dissolucionibus arceantur. Statuitur
ut emissi de studio absque pena puniantur debita in claustro teneantur in artissima
disciplina nullum deinceps habitura officium absque dispensacione capituli generalis. Domino
cisterciensi et Cantuariensi provisoribus auxiliis in custodia sua committentes quoniam abbates quos scho-
b lares indisciplinatos occasione miserint vel de cetero miserint ad parisiense studium
possit ad ipsorum revocacionem compellere audita relacione quam tales visitator.
Si vero abbates predicta super hoc mandatis a domino cisterciensi aut ab aliquo priorum prout
ad quemlibet eorum pertinebit scolarem suum in gemeta revocare renuerit vel re-
vocatum iterum mittere presumpserit immediate dimissa burse per anno solum persolvere co-
gatur mittere capitulo generali cistercii applicanda. ¶ Item insolentes dissoluciones no-
ne sollempnitates a secularibus nacionibus in suis conmessacionibus ludis choreis
instrumentis musicalibus lacius armorum sectari hactenus et hiis similia districtissime
sunt prohibita in studio antedicto et instrumenta talia assumi a scolaribus studii an-
tedicti. Et premissorum aliqua vel aliquid deinceps presumpserit acceptare a dicto studio
c expellatur nec eidem de cetero de omnibus suae bursa aliqua ministretur. ¶ Monachi ad studium
a committendi in monasteriis suorum capitulis iurare tenebuntur quod de cetero et omni-
ma ordinis privilegia libertates et approbatas consuetudines et statuta aliqua clam
vel palam per se vel per alium acceptare impetrare seu et attemptare presumpserint non presumant
Et si iurare noluerint non mittantur. Bacularii eciam in sacra theologia in futuris
per generale capitulum ad prescriptionem sui magisterii domino cancellario parisiensi presentandi
antequam presententur iurare tenebuntur vel similiter sollempniter per provisorem in capitulo sancti Bernar-
di priore provisore ac omnibus scolaribus. Qui provisor sub pena excommunicacionis late sententie
iuramentum huiusmodi exigere teneatur. Et cum ad magisterium venerint quod instatu-
ta ordinis et privilegia et libertates aliqua in futurum non acceptabunt per se vel per a-

lui seu alios n acceptare qcuq dolose colore qsito pbabit seu paciet p
cari p posse impediendo contra instituta ordis privilegia et libertates n eadem psimet
ul ee pbabit p se ul p aliu cla ul pala infrige seu qmlibz alias ipug
nare q si sic iurare noluint puet qcus i ppis domibz e fris neq spent
ab ordie gram aliq quousq pdcm pstitint iuramtu. Et h diffinicio se ex
tedat ad quecq nri ordis studia et bachularius i eis pncadi silr et sb ea
de pena i capitlis suor studior iurare tenebut. Provisores vo dcor studi
or cu magri ul bachularij iuramtu emiteter pvidebut e de notarijs
public et ydoneis testibz et de hijs pcne fi publicu istrumtu. Quicq litas
pces nimias a psonis q n st de ordie nro p pmocoibz ad magistiu ul
lecturas qslibz ipetris ul ipetris vel psumes ihabilis sit omo ad illu q
du q sic volunt hre de certo abstinendu n ex dispesacoe capli gnal. Quicq
p ordine pceni pse ul p aliu cla ul pala impedierit ul ipedire pcaunt
exne ipe excuc se vinclo excois ligatu agnoscat et nichominq si quicq
fiut taq iudiciosi et viciosi accusacione debita puniat. Nec dato p cali ca
su abiecioso pmocois gram obtineat psumat cathedra magralem ascede
quousq pnrato ab ordie fuit expeditq. Cu qplures mochi scolares ordia
ti ad lectura snar et biblie quavet ppa mastra si remanent i psien studi
deo gemine usq ad tepq eis assignatu ad legendu qsulat abbibz corde
ut eos revocet ipsosq i alijs occupet du tn illos ad studiu remitte te
neant p tenmiu anq ana iecipiat i q lectura fuint accepti. Si vo alij sco
lares eteres sit i studio q n st ad snas ordiaci pmictie q qncuq pla
cuit abbibz suis pnt eos de studio revocare. Inhibet sub pena excoic
lace sue ne qsq abbas ul mochus audiat ul legat iura canonica i absen
q villis cimetiribz seu castris Abbas aut sup hoc mochis lrnam dedit ex
coicacois snam icurat ipo facto. ¶ Abbibz etiam universi ordis ihibet ne i studi
is sollepnibz quaq de ea mora gemina ul loqmq facere audeat ul psu
mat. Quos aut lrne accesse i gemu abbibz ut omissis ppis abbis stude
at ut ad gdu alciore scolasticu pmoui valeat revocet et tales de certo eo
fn lrne pphibet. Inhibet ne alij scolar i sto Bnardo famulu fuiente te

neat ul' scriptore n' pro eos voluit ibursare. Qui secus fecerit tribus diebus faciet leve
culpam et visitacionis tempore coram visitatore in capitulo se recognoscere teneatur. Et nichil
ominus appositum faciens continuatur et pecunie pro ut prius extitit de studio eiciatur
ante. Cum electione provisor et magister actu regentes vocatis aliquibus senioribus de
e studiis irremissibiliter exequantur. Item si presumat aliquis abbas monachum suum scolarem
procuratore constituere de certo quousque cum huiusmodi procuratoris officium occasione pos-
sit ad loca inhonesta ad ordinis scandalum declinare. Statuimus etiam ut quaestum
f que aliquis constituetur ad faciendum subprovisoris officium pariter et sacriste mereatur de commu-
tate habeat bursam. Quales vero dicta committet officia duabus personis cuilibet eo-
rum burse medietas ministretur. Inhibet ne aliquis in franchisia isto Bernardo
veniat providear de camera seu refugio nisi per provisorem data loca et tales in con-
Distinctio Xa. silio auxilio et collacione ab omnibus caveret. Qui secus fecerit a dicto studio expellatur et
eidem de communi burse sua aliquid ulterius ministretur. **De procuratori ordinis in**
g Cap. I Qui ad romana curia cum debita licencia accesserint **curia Romana et de personis alle-**
gatis.
ista die quam etiam venerint procuratori ordinis personaliter se presentet et cum sui ad-
ventus integre et fideliter exponere teneatur. Et si cum debita licencia non accesserint dictos
procurator eos expellere teneatur. Qui si recedere noluerint ipsos capi faciat procura-
h tor tamquam ordinis fugientes. Inhibet abbatibus ordinis universis ne pro negocio co-
munibus pro audiencia curie romane transeuntibus alium constituat procuratorem in dicta curia
residere preter procuratore ordinis generale uel substitutum uel substitutos ab ipso et
i de ipsius procuratoris consilio et assensu. Qui vero procuratore alium constituet presumpserit eo
ipso pro anno quolibet tres florenos auri procuratori ordinis mediate solvere teneatur.
k Abbates autem pro negociis ordinis procuratores et monachos ad curiam transmittentes
eosdem primitus iurare faciant sollempniter quod infra biduum postquam ad curiam applicue-
l rit se procuratori predicto conspectui si copiam ipsius habere poterit presentabit. Abbates
vero qui aliter miserint absque iuramento per mensem remaneat extra stallum. Procuratores
vero et monachi sic missi non se presentaverint ut dictum est cum ad domos proprias vene-
rit tribus diebus faciat leve culpam. Certum mittentes pro communibus non solventes
ut dictum est tres floren. ad solvendum per generale capitulum compellatur ad relacionem
procuratoris ordinis generalis cui super hoc referenti cum iuramento dabitur plena fides.

Inhibet abbibz ordis vniusi ne p q̄cuqz de ordie medicatu seu illegitio m
si ad mem ordine venit a romana eciam p q̄cuqz dispesacoe ipetranda mit
te psumat absqz lina capli gnal. **De hospitalitatibz psonis ordis mi** 2
Abbibz ordis districtis pcipit vt p se z suos i locis z gngns **z nucns cie bone faciedis.**
suis p recepcione deputadis hospitalitate sic faciat obsuari erga psonas n
ordis q nlls deinceps materiam hbeat qrendi. Et sos suos subditos negli
getes nouit ihuiusmoi ul noletes ab admistracoibz illos amoueant
z alios ad h̄ ostituat diligetes. Visitatoribz aut ordis pcipit vt i suis o
visitacoibz sup hoc an fuet spale faciat inqsicoem z abbes qs repeit
n suare p se z suos citet ad pximu tuc sequs capl̄m gnale sup h̄ qnut
p ipm capl̄m puniedos. Districtis inhibet ne alīq loca ul gngne ordis
mi alic de cto religioso ul sclari sub q pacto qcedat qn i eisde locis ,
z gngns p psonis ordis spalit exhibicio hospitalitat solite refuet. Et
cuqz vo de cto alr acceptare psupsit i sequti caplo se recognosce tene
at ad ipis arbitru puniedo. z nichominus si alic psone ordis mi i pdcis
locis ul gngns de cto hospitalitat gra ihuiusmoi fuit denegata abbas
ul abbissa ad q ul ad q spectabit des expesas fca illa die refude tene
bit illi cui fuit hospitalitas denegata. Licz nonnqā gnale capl̄m nullis
abbibz z gucibz corde mostior vtilitate pensata tōcedat q gngias su
as cū expedire videt qmutare i villas de mercre cu dca capli n extitit
qn loco ad hec agrigna refuet p hospitalitate psonis ordis faciēda sm
more ibide hactenq obsuatu. cu qcessioes huiusmoi vbi aliud n expmit
itelligi debeat sn iuris pudicio alieni. Ordiat z diffinit q qn psone
ordis i via qstitute ad mostia ordis ul alia loca vbi qsueuit hospitali
tas exhibi ca pnoctadi pueniut ad alia loca pxima p vna leuca eis
de mostris ul locis n accedat s illa loca mostris sic pxima a suscepcoe
hospitu sit excepta visitatoribz du taxat excepte z aliis psonis ordis
emissis ul alias necitate qpulsis q recipiant i officio caritat. Distc p
te pcipit q qsores z nucii dni pp. z cardinaliu vbicuqz venit reci
piant grose. Et qi eos recepire idignat iuderet sciat se tuc i sequti

9 caplo si ad ipi9 capli deuenit noticia qui inadusione plectendos.
3 Statuit q̄ qcuq abbas mōchu **De deiectis a domib⁹ ppriis p culpa**
sum ul qu(s)u p culpa emiserit · x · libb p(uo)r Turonen abbi ad q̄ missus fuit
p anu p expēsas refūde teneat' alias p capitulum ꝯpellat' ⁊ debite pu(ni)
atur. ⁊ emissus ab abbe ad q̄ missus fuat uestes ⁊ calciamenta necīa pepi
at p(u)t mōchi ⁊ qusi illi9 mōsti ꝓfessi receperit ⁊ sui parte q̄tinere.
2 Qui ꝯs vero abbas mōchu ul qusu ad se missu p culpa recipe recusauit · x ·
libb puor Turonen abbi mittenti solue n omittat qncuq ab eo fuit re
quisitus. Isto e cu mercedis capli qriat cu abbem aliq a susceptōe hospiciu
eximit ul absoluit q ad hospites p culpa emissos huiusmōi absoluacōes
extēdat' cu p cor q̄lib; recipe debeat · x · libb ⁊ sic quatn ꝑ hoc n de
8 beat reputari ¶ Mōchi ⁊ qusi p culpa emittedi si i mōstiis ad q̄ mittu
t' mora trahe noluint q̄ de suis mōstiis exire renuunt p sua inobedia car
ci mancipēt' ¶ Mōchi p tali culpa emissi cuiq pa pacta p(r)imam remanēt
i(n)famia ad pcīs remotas n pmoueat' nibi i abbēs ia pmoti denūciet'
n abbēs · Illi aut abbes q̄ tales i(n)fames pmouint eo ipo una vice as
+ mari ul pmouendi ptate p(u)net' talisq elcio ul p(ro)uisio decēnt irrita ipo
iure ¶ Ceterū abbes mōchu ul mōches suu p culpa q n pt i ipo mōstio
ꝯmode emēdari ad quus ordis mōstia de ceto ualeat emitte qui9 dif
finicōe i ꝯtrariu edita n obstāte. **De emissis p dispsiōe ⁊ ibi remanētib9**
6 4 Statuit' ⁊ ordiat' ut abbes q2 qncuq ꝑ faciūtatu suas conu (l69)
tuce plimam ⁊ grauem q̄riat capli p aliena ordis mōstia sic dispsi du
rante huiusmōi dispsione duab; ꝯuersorib sive ꝯu(n)tatis ⁊ duob; famlis
sic ꝯtēti. Qui aut nimi pdem excesserint ꝯra dispsionis eide a caplo fua
reuocet'. Durāteq dispsione huiusmōi nlla psona nibi recipiat'.
Ubi aut ꝯt psuptu fuit talis recepcio denuciat' ee nlla ⁊ q̄diu ibi fu
erit sic recepti stat abbas mōstio totale ē totalit' medem. Pat abbas
ul cui ꝯmittet' dispsio ⁊ aliq mōstio facienda anq ad dispsione pcedat
⁊ abbis ⁊ ꝯuent loci pncia iurare teneat' q̄ nich faciet n q̄ uinct
necitate ad releuacōem mōsti uidit expedire n dispsione faciat n

Ex armaliby. Statuit' q̄ nllus abbas tene t' tene hospite n a suo abbe
sibi missu n' alti debe t ipm mitte n suo abbi.

intra nocitas h' regnar. Abbas v° disfagedi monstm intrabit sollepnit' q' in
pmiss' habit se fidelr' & qlibz anno i visitacoe' pncia opmcabit obligans se q'
p qlibz emisso monacho ul' quasi .x. lib's turonen anno singlis sim mostiu rele
uabit.

De nouicijs & alijs religiosis recipiendis ul' non — Distinctio XI^a Cap^m I^m

Inhibet' abbibz ordis vniusi ne psona aliq' q cantare & lege sufficient' nesci
at & i gramaticalibz opetet' istructa n fuit aut notabile macula i sus cor
pe habuit ad hitu reglare recipe audeat ul' psumat. Q' vo otfecint p pres
abbes talit' pumiat' q' ortis tnseat i itrore. Monachi vo q' tali recepcoi osense
rit si officiales fuint a suis officijs deponat'. Si aut claustrales & sn of
ficijs extiterint p tres mses otinuos vltimu om collocet ¶ Diffinit' q' nouiti b
ci ordis illa die q' pfessione fecint nouu hoiem iduentes sac corpe dm
os mutant ¶ Ecia missa spalis q' ordiacoi abbm relinquit' debeat ipo c
die xpi h' i quentu celebri. & ista diffinicio ad nouicias moialiu extendat'.
¶ Ordiat' q' nouicij ta recepti & i ptetuu recipiedi i cappa absq' bindelle d
maneat quusq' psalteriu cordetenus stiuint pnt decz ¶ Illi vo ia pfessi q' dem e
psalteriu & osuetu officiu nestiuint mteq' claustru de cetero exire seu admi
tracoem qlecunq' exerce' ullatenus pmictat' don' pmissa sciuint opetet.
¶ Pcantes q' psonis xpi sui isufficiencia emiss' p potencia sclare eis faciat f
de bonis monstior a qbz eicint' pmdi i monstior ipor oque detrimentu p anni
inhabiles h' ant ad quis ordis officia & p tres meses vltimu om collocent'.
¶ Inhibet' abbibz ordis vniusi ne ad pces ul' ad minas cuiuscunq' plati pn g
cipis ul' dm tpalis aliq' psumat recipe ad hitu reglare n obstate q' pla
ci pncipes seu dm tpales dicat' h' hoc opete de osuetudie ul' de iure n
obstet legitie ita ee d'r si secus actu fuit recipies ipo fco sinam excoicacois
incurrat. & inchoanna p prem abbem de monstrio expellat'. Poterit
en abbes pces iustas p psonis ydoneis exaudire ¶ Nullus de ordie medica h
cu de cetero recipiat' ad hitu ordis nri n de madato sume pontific' ¶ Q' vo i
ia recepti sume pstrati iaceat n voce heant i capto n ad dignitates si
ue officia sn sedis aplice lia admictat' iuxta canoicas sanctoes ¶ Rcu k
q' vo abbas ia receptu exaltauit ul' recepit ad ordine i fuens ab ingssu

eccle sic suspens donec sic exaltatu pstrauit ul expulit sic receptu. Quin im
mo recipiens sine mandato ul licencia dni nri pp. seu receptori qcuq ul peu
nis corpo finam excedis se nouit meruisse. De fugitiuis ord p sclm eua
s ⁊ Abbibz ordis vniuersi p̃cipit qtenus gantibz ⁊ ad ordine reuertentibus
fugitiuos suos de sclo ad ordine reuertentes si ⁊ cu redierit ad ordis vni
tate recipiat caritatiue ⁊ pfectet salua ordis disciplina. Et si facere dis
tulint vsq ad vnius mensis tminu ab officiis suspensi maneat donec eos re
m cepint vt e dcm ¶ Apostatantes de cetero ab ordie etiam sola vice omo de
cernit inhabiles vt eligat in abbes n q̃nal capli dispensacoem sup h habuint
n spale ¶ Fugitiuu ordis in romana curia p pcuratore ordis ad expensas ipsoru
abbm capiat ⁊ carcri mancipet. Abbibz oibz ordis p̃cipit qtenus aposta
tas ⁊ fugitiuos nri ordis p sclm dapnabili euagantes ad expensas ipsoru
abbm capiat ⁊ captos detineat in districtissimis vinclis alligatos quousq
ipos eor ppris abbibz reddere valeat ad quaru expensar solucoem obligatur roma
no. bilit ⁊ totalit astringuit ¶ Quicq monachus ul quisq sine licencia gnali ul spali port
monastery portas psupsit de die exire si reuersus fuit ipa die p fugitiuo mcho
minime heat. Recipiat in porta ⁊ vltimus om collocet. Et h diffinicio ad moia
p les ordis extendat ¶ Monachi ordis nri pfugi p sclm euagantes ad quis or
dinis nri monasteria nullatenus admittat si in porta remaneat donec pior ul
locu eius tenes de cor condicoibz mesierit ⁊ veru icedat de licencia ordiata.
q Qui ctrariu fecerit p tcdium sustineat penam leuis culpe ¶ Abbibz ⁊ abbissis
ordis inhibet ne apostatis ⁊ fugitiuis ordis de sclo ad ordine reuerten
tibz habitu ul ordine suu audeat restitue ul psumat n sm q in diffinicoi
bz e qtentu. Qui aut alr facere psupsit p tres dies sustineat ⁊ faciat penam
leuis culpe. Quin im si facere neglexit ul qtepsit mandatu eccle se nouit incidisse
r in inobediencia sic restituty in ordie suo ⁊ habitu sic arta sic puatus ¶ Fugiti
ui ad ordine reuti cupientes pcantes p pnarios dni pp. habitu se restitui
regulare recipiat salua ordis disciplina ⁊ reglari sic restitutos habitu
puet p tcpq statutu n obstante restitucoe pfata n qstitit euidet q de
voluntate ⁊ expssa qsti dni nri summi pontific fca fuit restitucio memorata.

Ordinatur quod dicti **De custodia depositorum et de bursariis instituendis** Distinctio XIIa
bursarii statuantur in singulis domibus ordinis universi. Et si quis abbas ordinis facere b
distulit per mensem quamdiu altari assistere non presumat donec predictum statutum fuit ad Distinctio XIIIa
Ordinatur quod tempore adventus domini in monasteriis **De cibis consuetudinalibus** [illegible] Cap. 1m
in quibus pisces commode haberi non possunt liceat uti lacticiniis ubicumque tamen in conventu a
quod extra ¶ Statuitur quod in fine questionis ubique studio excepto fiunt infirmari- b
bus et impotentibus gratie domino referunt humiliter et devote et quod post completas actiones in pran-
dio et in cena pro nostro Ave Maria ab omnibus personis ordinis dicatur antequam benedicite pro-
Quicumque notorie **De carnibus extra loca consueta non comedendis** fidelium mechetur 2
fuit deprehensus vel sufficienter convictus carnes in monasteriis monialium vel extra loca a
consuetudinalia ordinis contra statuta papalia et generalis capituli comedisse pena a domino
nostro summo pontifice instituta irremissibiliter puniatur ¶ Visitatoribus cum ordi- b
nariis monialium liceat carnes vesci. Et eisdem visitatoribus et commissariis
liceat uti eis secundum diffinitionem in aliarum extra non obstante ¶ Comestione car- c
nium monachis confessoribus monialium comedendi prout committitur domino Cistercii et ceteris
quatuor primis abbatibus cuilibet in generatione sua ut inde faciat quod saluti animarum
viderit expedire ¶ Declaratur quod abbatibus in monasteriis residentibus nulli liceat sine d
voluntate abbatis carnes comedere vel dare licenciam comedendi ¶ Abbatibus qui sponte e
cesserunt vel personis aliis sublimibus quibus concessum fuit durante excepto in [illegible]
memoratis ¶ Districte prohibetur personis ordinis universi ne tempore capituli generalis in Cistercio f
carnes comedant nec de vestiario remaneant nec de domo Cistercii specialem licenciam
vel illius qui ab eo super hoc habuerit potestatem ¶ Esu carnium nullus de vice vel consue- g
tudine audeat petere nisi secundum quod in diffinitione distinctione viii capitulo de pitanciis con-
Prohibetur ne in monasteriis nostris **De pitanciis** Quecumque sub pena ibi continetur 3
ordinis habeant kalendaria in quibus pitancie et diebus quibus fiende sunt annotantur h
annotatur sive in libro regule vel in martilogio ubi magis expedire videbitur
dicte pitancie inscribantur. **De paupertate et visitatione monialium** Distinctio XVa
Precipitur patribus abbatibus cuilibet in generatione sua ut in monasteriis monialium secundum ca- Cap. 1m 1
et facultates taxet seu taxari faciat religiosarum numerum personarum super quo non
augmentando abbatissarum et personarum omnium et singularum accipiat iuramentum. Statuitur

aut taxari p p̃res abbes ul eor̃ ɋmissarios ullatenus augmentet ĩ tantum
facultates eax̃ excreuint q̃ nũo psonax̃ nũs debeat ampliari. [illegible]
i aliqb; ipax̃ mõstis ɋsideratis facultatib; psonax̃ numerus nũo excesserit
nunq̃ ibi psona alia recipiat quousq ad taxati nũi deuenerit puentũ.
Abbissa aut̃ ɋfactis porissa cellaria ɋsilium ul auxilium i hoc non pstan
tes absq retractione alia a suis officiis deponat. **De claustro z con**
k 2 **O**rdinat q̃ moiales ext̃ mõsteria sua n̄ liceat exi n̄ **fessioĉ moialium.**
necitas q̃ ɋsiliu pdictum velint aliud exegit faciendu. Sic vo moia
les ad balnea quatenus pessime ext̃ mõsteria ĩremissibilit̃ puet hanc
l regulam z licentiates easdem vt p̃dca petũt balnea sinam excõis incurre.
p̃res abbes p censura ecclastica ul alias ad p̃dcas penas obs̃uandas pu
eas artare libe sint q̃ eis videbit expedire. ¶ Capellam moialium ia recep
ti ul recipiendi ɋfessiones moialium n̄ audiat absq p̃ris abbis licentia spa
m li. ¶ Abbisse vo moiales habere tenent recipe z retinere modũ ɋfessore
q̃ p̃r abbas aut visitator eis duxit ɋmittendu cui teneat i victu et
n vestitu curialit̃ puide. ¶ Z illi ɋfessores dicti qui fuerint nunq i audien
dis ɋfessionib; occupati missas teneat dice sic z alii capellam in illis
o porpe mõsterio z ubi hoc q̃ttudo fuit ab antiquis tempib; obs̃uata. ¶ Omis
z singule abbisse z p̃orisse vel moiales p p̃orissa gubnant q̃ ɋfessori
bz suis i victu z vestitu p [illegible] recipere sub puide ɋdonat ipo facto ex
p ɋicatois sinam se nouerit incurrisse. ¶ [illegible] [illegible] abbis z visitator
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abbisse [illegible] [illegible]
pur [illegible] ul moiales secu ext̃ mõsteria ducit ul i [illegible] [illegible] [illegible]
ul [illegible] moiales si abbissa [illegible] vet [illegible]. Nec eo ext̃ mõsteria
ipis ingredi liceat n̄ sup ab abbissa licentiam reuerit obtinendi aut se
q i q̃tum [illegible] [illegible] reuocat. ¶ Moiales vo q̃ ppt desolatem ul destru
ctione tocale mõsterior suor ad alia moialium mõsteria ɋmittit abbis
se z quent mõsterior ad q̃ mittent eas charitatiue recipe teneant z eis
de sic [illegible] de necessariis puide. Con ad sentima puenint des [illegible] pma
nere. [illegible] vo abbissa ordis [illegible] missas ex ea p̃dca recusant obstina

m̄ i suo mōstio retinē excōicacōi subiaceat rebellione huiusmōi pdu
rante. Et quetꝫ si qͦdixit subponat ecclasticō interdcō. Et hͨ diffinicio i litis
contendar moialiu iserat. ¶ In vndecōibꝫ moialiu macelli carꝫ p famili r
ares visitatorꝫ n̄ ausant. Et secꝫ fecint a funcis ordis expellar. De
Moiales q xpi i gremeie sue vicm publica Correctōe monialium 3
egit pniam z ordis sui gdu pdidit nllm assequt gdu aliu sz sep in illo 6
in q pnīca fuit pmaneat n̄ ecia ad aliq̄s actꝫ legicios admittat nec
mōstiu egrediat q de puerpio fuit quieta n̄ de spali lra capli gnal.
¶ Moiales pstlm euagantes ul alr irreligiose se hntes p pres abbes t
p incarceracōem emissione ut alias aucte capli gnal pniant q tali pe
na docere de ceto qmitte desistat. ¶ Statuit etc qcuqꝫ moiales ordis b
nri visitatoribꝫ suis minas intulint ul insidias ptauerit ul eoꝝ ordia
coibꝫ ptue restitint excois snam se nouint incurisse. Et nichominꝰ in
abbissas priorissas cellarias subpriorissas absqꝫ gnal capli lra spali
nllatenꝰ se nouint pmouendas. Et vlt hec si aliq̄ qmicat sup hec claus
tru n̄ exeat a reglari pucet hitu vsqꝫ ad nutu capli gnal. ¶ Abbisse p
ordis moiales p culpa emittetes abbisse ad quoꝝ mōstia eas emisint
·x· libs turonen p qlibꝫ solue teneant. ¶ Abbisse vo nri ordis moia y
les ad se missas p culpa cu pecunia a caplo ordiata recipe recusantes
snam excois incurrat ecia si fuint p gnale capltm a susceptōe hospitu
absolute diffinitoribꝫ aliis sup hec efectis i suo robore durantis. ¶ Nulli qͦ 3
abbisse de ceto cedeti qcedat pesio ul cama ul moiali alci cuiuscuqꝫ co
dicois ul status existat n̄ de spali lra capli gnal petita pꝰ z obtēta.
¶ Pribꝫ abbibꝫ z visitatoribꝫ sub pena dire animadusionis pcipit qtenꝰ 2
i suis visitacoibꝫ inqrat diliget vtru moiales i camis aliq̄ faciant q sue
saluti z mōstice pudicice pietati. Et si repit delinquetes p ablaci
one hitꝰ emissione incarceracione puniat. Sollicitacione qdigna camasqꝫ p
dcas dirui z radicitꝰ euelli n̄ omittat z pdcas moiales ad dormie
du z comededu i vnu sm more ordis vbi domoꝝ qmuni sufficiam ha
bunt i plenaria pcate qpellat. ¶ Sub pena excois late sne inhibet

a abbatissis monialibus sororibus ordinis universis ne ipsius monasteriis seu claustris aut
camis seu infirmitoriis aut aliis sitis locis secretis fratres de ordinibus mendicantium recipiant vel loquantur cum eisdem in locis predictis non plus quam duobus una vice et in
uno monasterio et solum una die victualia ministret ita quod in ecclesia pro missis
celebrandis et proponendo verbum dei solum intrare poterit ac deinde ad hospicium
et non alibi declinare. Si autem contrarium acceptaverint abbatissa moniales et soro
res predicte per visitatorem aut confessorem excommunicate nuncientur singulis diebus domini
cis et festivis publice in ecclesia post evangelium nominatim. Patribus abbatibus dicta
rum monialium precipitur quatenus diffinicionem predictam faciant observari penas
b taxatas strictius infligendo et rebelles sentencia debita puniendo. ¶ Cum
quod moniales ordinis cessaverint a divinis absque patris abbatis vel visitatoris
auctoritate ipso facto excommunicacionis sentencia se noverint innodatas et tamquam contemptores nichil
ominus puniantur et quamdiu in illa excommunicacionis sentencia contumaciter permanserint nichil eis
de bonis monasterii communibus ministretur nisi tale interdictum equale fuerit quod de iure
c necessitate cessare teneatur. ¶ Omnibus abbatissis et monialibus nostri ordinis inhibetur
ne domicellas famulas seu etiam seculares capellanos in suis camis decetero
presumant post completorium in ecclesia decantare. Si contrarium fecerit abbatissa eo ipso in
censu ecclesie se noverit interdictam. Et si assueta fuerit per patrem abbatem vel eius com
missarium deponatur. Moniales vero pro vice qualibet tribus diebus uno eorum in pane
et aqua indispensabiliter faciant levem culpam.

De cappellanis monialium.

4 d Inhibetur districtius ne aliqua persona cuiuscumque status fuerit recipiatur in capel
lanum in monasteriis monialium ad habitum regularem sine patris abbatis illius monasterii pe
tita licencia et optenta. Si vero in aliquo monasterio monialium de cetero contra istam inhibiti
onem recepti fuerint monasterium subponatur ecclesiastico interdicto quamdiu ibi moram
e traxerint. Abbatisse vero eos recipientes excommunicacionis vinculo innodentur. ¶ Capellani
monialium ordinum prefectus edicti et oblati de cetero portare regularem habitum ordinis
teneantur. Que si portare renuerint a dictis monasteriis quacumque occasione remota

De procuratoribus monialium

5 f Statuitur quod procuratores ad secularia expellantur.
negocia et ad administraciones temporalium in monasteriis monialium de patrum abbatum consi
lio et assensu instituantur deinceps et illi qui instituti sunt amoveantur per dictos patres
abbates vel eciam repellantur.